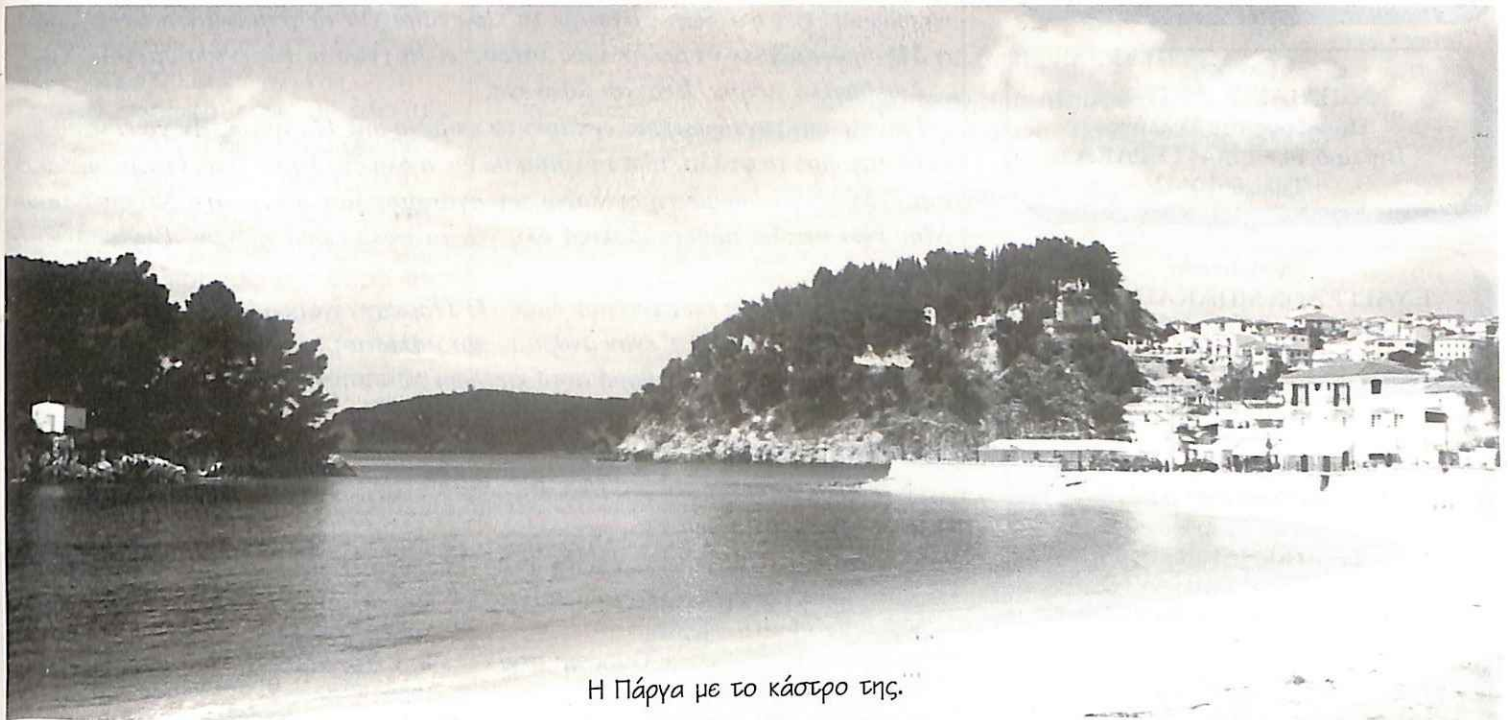

ΣΩΖΕΤΑΙ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΠΑΡΓΑΣ

Η Πάργα με το κάστρο της.

Η έκδοσή μας με χαρά και ικανοποίηση ανακοινώνει την από το Υπουργείο Πολιτισμού πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εκπόνηση μελέτης ανάδειξης του Κάστρου της Πάργας.

Όπως υποστηρίξαμε από χρόνια και έχει τονιστεί και από τις στήλες μας, το κάστρο είναι ζωτικός ιστορικός χώρος της Πάργας, μεγίστης αξίας, που όχι μόνο πρέπει να πάψει να καταστρέφεται, αλλά τουναντίον πρέπει ν' αρχίσει η συντήρηση και η σταδιακή αξιοποίησή του και η απόδοσή του σε νέες μορφές κύρια πολιτιστικής χρήσης.

Δεν κρύβουμε πως, όταν ανακοινώθηκε αρχικά το πρόγραμμα για τα κάστρα και δε συμπεριλαμβάνονταν της Πάργας, λυπηθήκαμε πολύ γι' αυτό και τώρα με την ένταξη ευχαριστήκαμε περισσότερο.

Αξίζουν συγχαρητήρια στη Δημοτική αρχή και σε όλους όσους βοήθησαν και πέτυχαν την ένταξη αυτού του μεγάλου για την Πάργα έργου στα προγράμματα του Υπουργείου Πολιτισμού και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευχόμαστε και θα βοηθήσουμε προς αυτή την κατεύθυνση, ο μελετητής να συλλάβει σωστά το θέμα και να δώσει μια μελέτη α-ντάξια της Πάργας, της Ιστορίας της και του Κάστρου της.

Προτείνουμε η μελέτη να συμπεριλάβει και το κάστρο του νησιού.

Για πληρέστερη ενημέρωση παραθέτουμε αποσπάσματα από την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ

Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΤ/ΣΕΩΝ & ΣΥΝΤ. ΚΤΙΡΙΩΝ • ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ (Αποσπάσματα)

Για την εκπόνηση Α' φάσης μελέτης συνολικής ανάδειξης Κάστρου Πάργας.

Στα πλαίσια του προγράμματος «Κάστρων Περιήλους» το Ταμείο Αρχ/κών Πόρων και Απαλλοτριώσεων του Υπουργείου Πολιτισμού (ΤΑΠ) προσκαλεί τους ενδιαφερόμενους μελετητές ή συμπράττοντα γραφεία μελετών να εκδηλώσουν μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη δημοσίευση της πρόσκλησης αυτής στο Ενημερωτικό Δελτίο του ΤΕΕ το ενδιαφέρον τους για την ανάληψη εκπόνησης μελέτης (Αρχιτεκτονικής, Τοπογραφικής, Ηλεκτρομηχανολογικής και Γεωτεχνικής) συνολικής ανάδειξης του Κάστρου Πάργας...

Οι επιμέρους μελέτες ...ορίζονται...:

1. Κατ. 07 Ειδικές Αρχιτεκτονικές Μελέτες τάξη Γ' (9.000.000) δρχ.
2. Κατ. 09 Μηχανολογικές-Ηλεκτρολογικές Μελέτες τάξη Β' ή Γ' (5.000.000) δρχ.
3. Κατ. 16 Μελέτες Τοπογραφίας (Φωτογραμμετρικές) τάξη Α' ή Β' (4.500.000) δρχ.
4. Κατ. 21 Γεωτεχνικές Μελέτες και Έρευνες τάξη Α' και Β' (3.000.000) δρχ.

Συνολικής Προεκτιμώμενης Αμοιβής 21.500.000 δρχ.

B8 Η συνολική μελέτη χωρίζεται σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τα τιμολόγια της Υπηρεσίας σε προκαταρκτικές μελέτες, οριστικές και μελέτες εφαρμογής και τεύχη δημοπράτησης...

Με τη σύμβαση θα οριστεί ημερομηνία περάτωσης που δεν θα υπερβαίνει τις εκατόν είκοσι (120) ημερολογιακές ημέρες για όλα τα στάδια της μελέτης.

Η ΠΑΡΓΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΑΡΓΙΝΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Έτος 5ο • Αριθ. Φύλλου 19
Δεκέμβριος 1996

Ιδιοκτήτης: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΓΙΝΩΝ
ΑΘΗΝΑΣ-ΠΕΙΡΑΙΑ-ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ
«Η ΠΑΡΓΑ»
ΜΑΡΙΚΑΣ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ 10
* 104 32 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟΥ: 5225788

Εκδότης
ΗΛΙΑΣ Σ. ΖΩΤΟΣ
Πρόεδρος του Συλλόγου
Βηλαρά 14 • 153 44 ΓΕΡΑΚΑΣ
Τηλ.: 6610447

Διευθυντής
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΚΑΓΙΑΝΝΗΣ
Υμηττού 92 • 155 61 ΧΟΛΑΡΓΟΣ
Τηλ. 65 14 487

Εμβάσματα
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΒΑΣΙΛΑ
Πυθίου 23 • 11743 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 9230888
Στην Πάργα εισπράττει
ο ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΠΑΤΣΟΣ

DTP SERVICES:
PRESS LINE
Υπεύθυνος: Ν. Πανδής
Μάγερ 11 • 104 38 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. Κέντρο 5244555 • Fax 5243345

Τα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη
και τις απόψεις του Συλλόγου.

Την ταχυδρομική της έκδοσης έχει αναλάβει το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Παργινών στο οποίο, παρακαλούμε, ν' απευθύνεστε για προσθήκες ή μεταβολές διευθύνσεων.

Παρακαλούμε, επίσης, για την έγκαιρη αποστολή της ύλης για το επόμενο φύλλο.

Η διεύθυνση δεν περικόπτει ούτε λογοκρίνει τα κείμενα. Δεν δημοσιεύει όμως όσα κατά τη γνώμη της μπορούν να δημιουργήσουν παρεξηγήσεις.

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ:

Απολογισμός

Ευτυχισμένο το 1997 αγαπητοί αναγνώστες. Συνηθίζεται με το κλείσιμο ενός χρόνου να γίνεται απολογισμός δράσης και μέτρημα των πεπραγμένων και των αποτελεσμάτων. Επιβάλλεται λοιπόν να κάνουμε κι εμείς το ίδιο.

Δυστυχώς το χρόνο που πέρασε δεν τα καταφέραμε καλά με την έκδοσή μας «Η Πάργα».

Από άποψη ύλης: Γεμίσαμε σελίδες με τα παλιά, λίγα όμως από την τρέχουσα ζωή της Πάργας καταγράψαμε. Εκεί όμως που τα θαλασσωσαμε ήταν με το χρόνο έκδοσης των φύλλων. Γράψαμε το καλοκαίρι για το χειμώνα και αντίστροφα.

Μη προσπαθείτε να βρείτε τους λόγους, είναι γνωστοί και εντοπισμένοι.

Διορθωτικά μέτρα: Ένα και μόνο ένα.

Γράψτε και ταχυδρομήστε έγκαιρα τα κείμενα σας Παργινοί. Αν γίνει αυτό και καθυστερήσει το φύλλο, τότε το κρίμα θα είναι όλο στο λαιμό μας. Θεωρούμε σκόπιμο εδώ να τονίσουμε τη συνέπεια του αγαπητού μας συνεργάτη Νίκου Τσάκα. Μας έχει στείλει προκαταβολικά ύλη για τα φύλλα δύο χρόνων. Ευχαριστούμε Νίκο.

Πάντως η έκδοση ενός εντύπου όπως «Η Πάργα» είναι υπόθεση σοβαρή, γι' αυτό δε μπορεί ν' αφευθεί σ' έναν άνθρωπο και μάλιστα μη Παργινό.

Παργινοί! Πάρτε το σοβαρά αυτό και όσοι πιστοί προσέλθετε...

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Μελίδης Νικ. και Αντονέλλα στις 26-11-1996, κορίτσι στη Ρώμη
- Μπούργος Βασίλειος και Ουρανία στις 12-10-1996, κορίτσι στα Ιωάννινα
- Νούσης Σπυρίδων και Αικατερίνη στις 21-12-1996, κορίτσι στα Ιωάννινα
- Τσάκας Χρήστος και Ευτυχία στις 1-5-1996, κορίτσι στα Ιωάννινα
- Τσάκας Αναστάσιος-Πύρρος και Μαρία στις 7-11-1996, αγόρι στο Μαρούσι
- Χαλκής Ηρακλής και Μαργαρίτα στις 12-11-1996, αγόρι στο Μαρούσι

Να τους ζήσουν

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Μπέλλου Ευαγγελία Χα Κων.απεβίωσε στις 27-11-1996, ετών 74
- Κυριάκης Ευθύμιος του Βασ. απεβίωσε στις 4-1-1997, ετών 82
- Σωτηρίου Αναστάσιος του Περικλή απεβίωσε στις 11-1-1997, ετών 85
- Δημουλίτσα Αναστασία του Ιωάννη απεβίωσε στις 15-1-1997, ετών 81
- Βέργου Μαρίκα του Νικολάου απεβίωσε στις 25-1-1997, ετών 72
- Αξής Ευάγγελος του Βασιλείου απεβίωσε στις 25-1-1997, ετών 87
- Αρβανιτάκης Σπυρίδων του Κων/τίνου απεβίωσε στις 2-2-1997, ετών 64

Τους δικούς τους συλλυπούμαστε

ΓΑΜΟΙ

- Αουντουραμάνι Χαμντί - Νικόλαος του Λαβέρ και Μαρία Πολίτη του Αποστόλου, στο Δημαρχείο Πάργας στις 16-8-1996
- Andrew Konstantine του Ρόμπερτ και Valerie Tauguss του Τζορτζ, στο Δημαρχείο στις 9-10-1996
- Πλασκασοβίτης Δημήτριος του Μιχαήλ και Αλίκη Παπαπάσχου του Ηλία, στις 2-11-1996
- Βερλίγκας Γεώργιος του Νικολάου και Παρασκευή Βλάχου του Σπυρίδωνα, στις 23-11-1996
- Νάκας Παύλος του Αθανασίου και Θέμελη Αργυρώ του Γεωργίου, στις 3-1-1997
- Μάρκου Ευάγγελος του Αλέξανδρου και Παππά Έλλη του Κων/τίνου, στις 5-1-1997
- Κάτσιος Ιωάννης του Μιχαήλ και Τράντου Σοφία του Ευστρατίου, στις 28-12-1996

Ευτυχισμένη ζωή

Τα κοινωνικά μας έστειλε
το Δημαρχείο Πάργας.
Τους αρμόδιους υπαλλήλους
του ευχαριστούμε

Μια Εκδήλωση - Ύμνος στην Πάργα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΝΑ. ΕΥΡΩΠΗΣ

ISTITUTO ITALIANO
DI CULTURA IN ATENE

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΛΛΗΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Έλληνες και Ιταλοί κατά τον 19^ο αιώνα

Αθήνα, 13 - 14 Δεκεμβρίου 1996

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

Αίθουσα συνεδριάσεων της Παλαιάς Βουλής, οδός Σταδίου

CONVEGNO ITALO-GRECO

Greci e Italiani nel 19° secolo

Atene, 13 - 14 dicembre 1996

Museo Storico Nazionale

Sala delle sedute del Vecchio Parlamento, via Stadiou

Ταυτόχρονη μετάφραση

Traduzione simultanea

Εικόνα προμετωπίδας:

L. LIPPARINI, *Βάρκα με Έλληνες*, 1844
Ελαιογραφία, Βερόνα, Banca d' Italia

In copertina:

L. LIPPARINI, *Una barca di Greci*, 1844
Οίλο su tela, Verona, Banca d' Italia

Ευχαριστούμε πολύ όλους συνέδραμαν την έκδοσή μας. Τα ονόματά τους θα δημοσιευτούν στο επόμενο φύλλο.

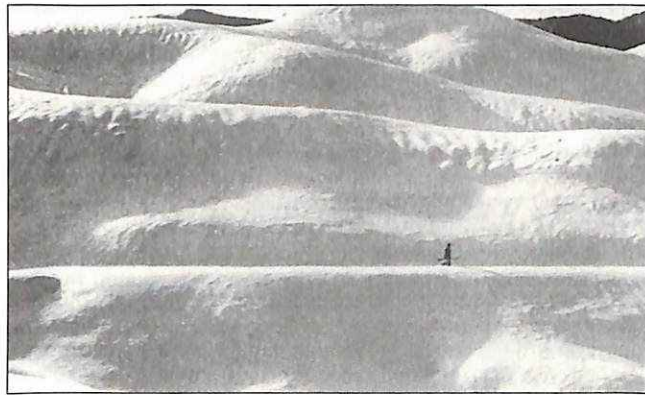
ΙΩΑΝΝΙΝΑ, 1890-1950

Έκδοση τέχνης, μεγάλου σχήματος 29x33 εκ., 250 σελίδες.

Κείμενα: Βασίλης Σφυρόερας, Βασίλης Χαρίσης

Σχεδιασμός: Σ.Β. Σκοπελίτης.

Χορηγοί: Ριζάρειο Ίδρυμα, Εθνική Τράπεζα.

Το κάλυμμα του βιβλίου: Κυνηγός με το σκύλο του. (Κ. Μπαλάφας 1954).

Ένα Βιβλίο που πρέπει να κοσμήσει τη βιβλιοθήκη κάθε Ηπειρώτη

Πρόκειται για πολυτελή έκδοση-μαρτυρία της φυσιογνωμίας των Ιωαννίνων μέσα από το φακό μεγάλων φωτογράφων όπως του Fred Boissonas, της Nelly's, του Κώστα Μπαλάφα, του Σπύρου Μελετή, της Βούλας Παπαϊωάννου κ.ά. Οι φωτογραφίες τους απαθανατίζουν με εξαιρετικά εικαστικό τρόπο την πόλη με το φυσικό της περίγυρο, τους ανθρώπους με τις ασχολίες τους, σημαντικές ιστορικές στιγμές, καθώς και την ακμαία εβραϊκή κοινότητα-όλα πανόραμα μιας κοινωνίας και μιας εποχής που έχουν φύγει.

Η αναζήτηση του διάσπαρτου αυτού φωτογραφικού υλικού -που σε μεγάλο ποσοστό είναι αδημοσίευτο- απαιτήσε πολύχρονη έρευνα η οποία, πλην των επωνύμων φωτογράφων, έχει επεκταθεί σε αρχεία και ιδιωτικές συλλογές.

Το λεύκωμα κυκλοφορεί από τις εκδόσεις ΟΛΚΟΣ και στην αγγλική γλώσσα. Το βιβλίο παρουσιάστηκε στις 5 Δεκεμβρίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΣΤΗ ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ

Η Πανηπειρωτική Αδελφότητα Στοκχόλμης με αφορμή την Εθνική Επέτειο της 28ης Οκτωβρίου και στα πλαίσια της διατήρησης της εθνικής, πολιτιστικής ταυτότητας και της ελληνικής παράδοσης, κάλεσε επτά συγγραφείς από την Ήπειρο να παραστούν σε λογοτεχνικές, πολιτιστικές και μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις.

Επρόκειτο για τους Ηπειρώτες συγγραφείς Μιχάλη Γκανά, Βασίλη Γκουρογιάννη, Σωτήρη Δημητρίου, Νίκο Χουλιάρα, Ισμήνη Καπάνταν, Τηλέμαχο Κώτσια και Χριστόφορο Μπλιώνη.

Δεν έλλειψε όμως και η «ζυγιά». Παρών ο μεγάλος κλαρινίστας Γρηγόρης Καψάλης συνοδευόμενος από αξιόλογους καλλιτέχνες.

Τις εκδηλώσεις των Ηπειρωτών της Στοκχόλμης δε μπορέσαμε να τις παρακολουθήσουμε. Απ' ό,τι όμως πληροφορηθήκαμε, ήταν πολύ επιτυχημένες.

Παραβρεθήκαμε όμως σε μία άλλη απρόοπτη και απρογραμματίστη εκδήλωση. Το αεροπλάνο που μετέφερε τους συγγραφείς και καλλιτέχνες στη Σουηδία καθυστερούσε στο αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης.

Βγήκαν λοιπόν τα όργανα, κουρντίστηκαν και ο Γρηγόρης Καψάλης με την κομπανία του άφησε να βγούν οι Ηπειρώτικες νότες από το μαγικό κλαρίνο του.

Μαζευθήκαμε συγγραφείς και μη γύρω από την ορχήστρα και η κορωδία οργανώθηκε στη στιγμή.

Και τι δεν τραγουδήσαμε και τι δε «λαλήσαμε».

Για του λόγου το αληθές. Φωτογραφία από το γλέντι στο αεροπλάνο

Άναυδοι έμειναν οι υπόλοιποι επιβάτες του αεροπλάνου, γύρω στους 300, οι περισσότεροι Σουηδοί. Ευχαριστηθήκαμε, συγκινηθήκαμε που μεταφέραμε Ήπειρο στο αεροπλάνο και κάναμε κοινωνούς και τους «Ευρωπαίους», όπως συνηθίσαμε να τους λέμε, λες κι εμείς δεν είμαστε, ενός κομμάτιού της Πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Περισσότερα όμως, είμαστε σίγουροι, μετέφεραν οι διακεκριμένοι λογοτέχνες με την παρουσία τους και τις εκδηλώσεις στη Στοκχόλμη.

Συγκαρτηρία ανήκουν στην υπό την προεδρία του κυρίου Νίκου Ζώνη Πανηπειρωτική Αδελφότητα που αριθμεί 1.400 μέλη από τα οποία και αρκετοί Μαργαριτιώτες.

Ευχόμαστε να υπάρξουν μπιμπές.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ-ΚΑΡΟΛΟΥ-ΟΥΓΓΟΥ-ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΥ ΠΟΥΚΕΒΙΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ • ΗΠΕΙΡΟΣ * Έκδοση ΠΑΡΙΣΙ 1826

Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο

Έτσι η Γαλλία επωμίστηκε το δαπανηρό βάρος της προστασίας των Ιονίων Νησιών, καθώς και του βράχου της Πάργας και της περιοχής της. Για την έκταση αυτής της περιοχής έχω ήδη μιλήσει. Μόνο μερικές λεπτομέρειες θα προσθέσω για να ολοκληρώσουμε την τοπογραφία της. Στα ανατολικά και δυτικά της προεξοχής, στην οποία είναι χτισμένο το φρούριο, βρίσκονται δυο ακυροβόλια, που προορίζονται να δέχονται τα πλοία που χρησιμοποιούν οι κάτοικοι των Ιονίων Νησιών για την ακτοπλοΐα. Το πρώτο ακυροβόλιο που βρίσκεται ανάμεσα σε παραλίες στις οποίες φυτρώνει το φυτό άκορος, σχηματίζεται στα νότια, όπου πίσω από ένα ακροτήριο η ματιά μας ανακαλύπτει το καμπαναριό του Μοναστηριού της Παναγίας της Βλαχέρνας και το ίδιο το ακυροβόλιο. Από τα νοτιο-δυτικά προστατεύεται από τους ανέμους από μερικούς πέτρινους όγκους, που σχηματίζουν ένα είδος μώλου. Προς τα κει βλέπουμε μύλους χτισμένους σ' ένα χείμαρρο του Ζούκου και στο βάθος, σε μια ακτή από αργιλόχωμα, φαίνεται το δρομάκι που μας οδηγεί πάνω στην πόλη. Η συνοικία στην οποία καταλήγει το δρομάκι αυτό, κόβεται κάθετα από ένα οδόστρωμα, που οδηγεί στην πηγή του Αγίου Τρύφωνα. Οι πηγές αυτές καλύπτουν τις ανάγκες σε νερό στους τετρακόσιους περίπου κατοίκους της Άνω και Κάτω Πόλης, που σήμερα προστατεύεται από ένα μικρό φρούριο που έφτιαξαν οι Ρώσοι.

Η ακρόπολη, για την οποία έχω ήδη μιλήσει, είναι χτισμένη στα πλάγια ενός βράχου με σχήμα κολοσσού κώνου και στην κορυφή του βρίσκεται το Διοικητήριο της πόλης. Σ' αυτό φτάνουμε με μεγάλη δυσκολία, ανεβαίνοντας μια σκάλα σκαλισμένη στο βράχο. Αυτό το φρούριο, που μια βόμβα θα μπορούσε να το μετατρέψει σε στάχτη, μαζί με τους τετρακόσιους κατοίκους του και τα μαγαζιά του, αποτελεί και μια θέση παρατηρητηρίου. Από κει, λοιπόν, βλέπουμε τους Παξούς και το μέρος της Ηπείρου μέχρι τη Νικόπολη και μπορούμε να αντιληφθούμε όλες τις κινήσεις σ' αυτό τον χώρο.

Στο δεύτερο ακυροβόλιο η πρόσβαση είναι απαγορευμένη και φυλάγεται από συγκρότημα κανονιών, που είναι τοποθετημένα στο νησί, που η ευσέβεια των πιστών το έχει στολίσει με μια εκκλησούλα αφιερωμένη στην Παναγία Ανάληψη. Το μάτι από κει ακολουθεί, στα ανατολικά, την πλευρά που αγκαλιάζει το ακροτήριο και τον όρμο της Μεγάλης Παναγιάς, μια αταίριαστη ονομασία της Σκάλας των Σαγιάδων, και βλέπουμε όλο το μέρος μέχρι το λιμάνι Άη Γιάννης, δυο λεύγες από την Πάργα προς τη Γλυκή.

Ο δροσερός και μυρωδάτος αέρας, που αναπνέουν οι Παργίνοι τους δίνει φρεσκάδα και υγεία και τους κάνει να ξεχωρίζουν από τους Επτανήσιους. Άνθρωποι ορειβίβι με έντονο το αίσθημα της ελευθερίας, που απολάμβαναν στο παρελθόν από τις διοικήσεις, που κατά καιρούς τους προστάτευαν, έχονταν πολύ καλή φυσική διάπλαση και κυριαρχούνται από φλογερά πάθη. Η διοίκηση της Βενετίας τους είχε διαφθείρει, τους έκανε κατεργάρηδες, άπληστους και χαμερπείς. Κάτω, όμως, από τη διοίκηση των Γάλλων και των Ρώσων άλλαξαν σε τέτοιο βαθμό, που δεν μπορούσε κανείς να τους πιάσει σε τίποτα, παρόλο που για την ανυπακοή στον έρωτα, που τους κάνει να είναι σκληροί.

Άδικα η φύση προίκει τις γυναίκες τους με τα δώρα της ομορφιάς και της φρόνησης. Μ' όλα αυτά τα χαρίσματα, δεν μπόρεσαν να τιθασεύσουν τους άνδρες τους και να τους αποτρέψουν να ακολουθούν τις προκαταλήψεις και τα ήθη των Τούρκων σε ό,τι αφορά τις σχέσεις τους μ' αυτές. Έτσι, αυτές οι γυναίκες σύζυγοι, που τα ήθη και έθιμά τους θεωρούν ιερή την οικογενειακή εστία και την οικογενειακή ενότητα, δεν γνωρίζουν σχεδόν τίποτα άλλο από τα βάσανα της ζωής. Καλές, ενάρετες, γεμάτες μετριοφροσύνη και εργατικές, αναλώνουν το χρόνο της ζωής τους για να αναθρέψουν τα παιδιά τους. Τα αγόρια πολύ λίγο ευαίσθητα σε τρυφερότητες και τα κορίτσια ντροπαλά, προσωποποιήσεις της αιδούς, προορισμένα να δεχτούν τις μητέρες τους, σε μια σταδιοδρομία που τους την διδάσκουν με το καθημερινό τους παράδειγμα, δηλαδή στο να

υπομένουν τις δοκιμασίες και τα βάσανα με γλυκύτητα και υποταγή. Αξίζουν να στεφανωθούν με το στεφάνι που ταιριάζει στη χάρη και την αθωότητα.

Οι ασχολίες του λαού είναι ήμερες, καλλιεργημένες. Αυτοί που θεωρούνται και ονομάζονται άρχοντες κατ'άγονται από οικογένειες που είναι καταχωρημένες στις χρωματιστές σελίδες του Λίμπρο ντ'Όρο (Χρυσή Βίβλος), είναι συνήθως αγρόχοι, όπως οι πατρίκοι της Βενετίας και θεωρούν τους εαυτούς τους χωρίς τιμή και κύρος, αν δεν περνούν τον καιρό τους καπνίζοντας και εξυφαίνοντας δολοπλοκίες. Τους συναντάμε, συνήθως, στον προθάλαμο του Κυβερνήτη των Ιονίων Νησιών, να ασχολούνται με αλληλοκατηγορίες ή να τραβολογούνται σε καταστροφικές δίκες στην ύπουλη ατμόσφαιρα των δικαστηρίων της Κέρκυρας, όπου η δικαιοσύνη και η στρεψοδικία, σύμφωνα με τον Columelle βρίσκονται σε μια αμοιβαία συναλλαγή και ανεκτικότητα.

Η ασχολία των κατοίκων περιορίζεται στην ακτοπλοΐα, στο λιμαζώμα και το βγάλσιμο του λαδιού, καθώς και στην επεξεργασία της ταμπάκσκηνης. Οι γαιοκτήμονες εξάγουν τα λεμόνια, τα πορτοκάλια τους και τα κίτρα τους που τα πουλούν στους Εβραίους της Θεσσαλονίκης, οι οποίοι τα εξάγουν στη Γερμανία, ακόμα και στην Πολωνία, στους ομοεθνήσκους τους κυρίως, τους οπαδούς του Μωσαϊκού Νόμου, για να τα μεταχειριστούν συμβολικά στην τελετή τους της σκηνοπηγίας.

Αυτός είναι ο πλούτος της Πάργας, ο πληθυσμός της και η σπουδαιότητά της. Και με το δίκιο τους οι έμποροι θα μπορούσαν να ρωτήσουν ποιο είναι το ενδιαφέρον που θα μπορούσε να δικαιούται αυτή η φυλή. Οι Γάλλοι, πάντοτε γενναίοι, ποτέ δεν σκέφτηκαν έτσι, ούτε και όταν για δεύτερη φορά υποχρεώθηκαν να αναλάβουν το βάρος να επαγρυπνήσουν για την ασφάλεια, τη συντήρηση και τη διατήρησή της. Τότε ξύπνησαν και οι αξιώσεις του Αλή πασά και έβαλε σε κίνηση τις ραδιουργίες του για να πετύχει την κατοχή της Πάργας.

Στην Πάργα δεν βρίσκουμε αρχαία ευρήματα, εκτός από μια ασκοφάγο που την έφεραν από το Ζιτούνι, στα 1820, για να την χρησιμοποιήσει ο Αλή πασάς στα λουτρά που τότε έχτιζε. Έχει σπάνια ομορφιά και αξίζει να πλουτίσει ένα μουσείο. Σ' αυτήν διαβάζουμε την επιγραφή:

ΞΕΝΟΚΛΗΣ ΚΑΙ
ΦΙΛΑΙ. ΝΟ
ΑΡΧΕΙΝΟΥ

Όταν έγραφα αυτές τις σελίδες ο Σταυρός υμνωνόταν ακόμη στην κορυφή της ακρόπολης της Πάργας. Οι κάτοικοί της, προστατευμένοι από τη Μεγάλη Βρετανία, μπορούσαν να καμαρώνουν πως θα ζήσουν και θα πεθάνουν στον τόπο που υπάχουν οι τάφοι των προγόνων τους και υπήρξε γι' αυτούς το λίκνο της παιδικής τους ηλικίας. Υπολόγιζαν σ' ένα μέλλον μακρόχρονης ειρήνης, όταν το πνεύμα του κακού επιβουλεύτηκε την υπαξή τους και το μεγαλείο των ναών του αληθινού Θεού.

Γνωρίζουμε πολύ καλά πως ο Υπουργός Castlereagh, που πλήρωσε με τη ζωή του τα σφάλματά του, παρέδωσε την Πάργα στην Υψηλή Πύλη και πως αυτός ο τόπος δόθηκε από τον Θωμά Μαιτλάντ στο σαράτη των Ιωαννίων, για να θυμίζει πάντα αυτή την αντικειμενική πράξη, αυτό το μεγάλο σφάλμα. Η Πάργα έγινε λεία των Τούρκων. Σήμερα, μάταια ο θαλασσινός ταξιδιώτης θα ψάξει να βρει έστω και λίγα χριστιανικά ίχνη. Και καθώς αναλογίζεται τους πρωταγωνιστές αυτής της καταστροφής, που κατέβηκαν στον τάφο τους με πληρωμή τους τη συμφωνία που προκάλεσαν τα έργα τους, θα φωνάζει:

Θα καταδικάσω τα χαμερπή τους φαντάσματα
μέχρι την κόλαση

.....Laudatas ad manes prosquar umbras

Σ.Σ.: Τ' αποσπάσματα που αναφέρονται στην ΠΑΡΓΑ από το βιβλίο του Πουκεβιά, πρόξενου της Γαλλίας στα Γιάννενα την εποχή του Αλή πασά (Εκδόσεις Αφών Τοπίδη - Αθήνα 1994) μας εστειλε η Πόνη Γκρένη-Ρίζου, την οποία και ευχαριστούμε.

Χριστόφορος Μηλιώνης

Τας χορδὰς ἀς ἀλλάξωμεν,
ὦ χρυσὸν δῶρον, χάρμα
Λητογενέος μέγα·
τας χορδὰς ἀς ἀλλάξωμεν,
Ιόνιος λύρα.

Όχι πια συννεφίες που σέρνονται μέσα στις χαράδρες, ούτε ηπειρωτικοί βράχοι που πετούν σπίθες στο χτύπημα της αξίνας, ούτε πρόσωπα ρειπωμένα και μάτια γεμάτα θάνατο και πανικό. Τον τόπο εδώ τον ημέρεψε το Ιόνιο κύμα.

Εδώθε από τον Φαναριώτικο κάμπο, αφηνιασμένα Σουλιώτικα βουνά· εκείθε από τον κάμπο, πάλι βουνά, όμως στα μέτρα πια του ανθρώπου, που λίγο-λίγο πέφτουν σε λόφους, θαμμένους στους ελαιώνες. Πάνω από τα ψηλάματα της Αγια-Κυριακής κι όσο πιάνει το μάτι σου δε βλέπεις παρά «υποκυμαινόμενους δασέας ελαιώνας». Γαληνεύει το μυαλό, ημερεύει η ψυχή, που αγρίεψε μέσα στα πουρνάρια και στους γκρεμούς, γλυκαίνει. Πηγή δροσερή πηδακίζει στο στήθος σου, σαν το γλυκό νερό που αναβλύζει μέσα στη θάλασσα, στον όρμο του Αη-Γιαννάκη, κι απλώνει γύρω του ομόκεντρους κύκλους.

Αριστερά το Ιόνιο, βαθυγάλαζο κι αστραφτερό, με τα νησιά του: Πίσω: θαμπή στην καταχνιά η Λευκάδα. Μπροστά: η Κέρκυρα, ένας μεγάλος πράσινος ιππόκαμπος. Κι ανάμεσά τους οι Παξοί κι Αντίπαξοι, μικρά αέρινα νησιά, ελληνικά. «Γαληνά λάμπουν όλα, σε όλα δράμει φως». Κι αν μπεις σε καΐκι κι ανοιχτείς στα νερά των Φαιάκων, δελφίνια θα στήσουν χορό στην πρύμα σου, θα ξυθούν στην καρίνα, θα τινάξουν το λεπίδι της ράχης τους στο φως, θα παραβγούν για λίγο με το καΐκι κι ύστερα θα στρίψουν λοξά και θ' αναζητήσουν άλλους φίλους. Λοιπόν «βλέπω γύρα. Το Ιόνιο και η λεύτερη γή μου!».

Ένα πρόσωπο που λάμπει από χαμόγελα θα σου δείξει η Πάργα στην τελευταία στροφή του δρόμου, αναπάντεχα. Ένα πρόσωπο κατάλευκο. Η Ήπειρος εδώ βγαίνει ασπροπρόσωπη. Ροβολούν ήρεμα τα σπίτια της στις μικρές πιλαγιές και λούζονται στα νερά του κόλπου με το σχήμα της καρδιάς. Ένα μικρό κομμάτι ξέρας προχώρησε μέσα στο νερό, μαζί με τα δέντρα του και το εκκλησάκι του, και στάθηκε στη μέση του κόλπου. Εδώθε,

ΠΑΡΓΑ

μακριά από τ' άλλα σπίτια, ξεμοναχιασμένη μέσα στις ελιές και τ' απόσκια, μια κόκκινη βίλλα, αρχοντική, απλησίαστη, όλο μυστήριο. Αντίκρυ, στην άλλη άκρη της πόλης, πάνω στο μπράτσο που η στεριά απλώνει στη θάλασσα και γύρω στους κοφτούς βράχους του γράφουν κύκλους οι γλάροι, το παλιό Κάστρο της Πάργας, να θυμίζει πως «και αυτήν ο Άρης υπερεφίλει».

Περήφανοι για το παρελθόν τους οι Παργινοί με τα Σουλιώτικα ονόματα θ' ανοίξουν πρόθυμα την καστροπορτα, για να δείξουν τις επάλξεις, εκεί όπου «ψυχή ανδρική απορρίπτει φρόνημα χαμερπές».

Ψυχή ανδρική θα'χε η Παργινή γυναίκα που όταν, σε μια πολιορκία του κάστρου, σκοτώθηκαν τα παιδιά της, ανέβηκε πάνω σε μια έπαλξη, στάθηκε ορθή αντίκρυ στους Τούρκους, σήκωσε ως τη μέση της τη φούστα και δείχνοντας την πύλη της ζωής: «αυτό να'ναι καλά, παλιότουρκο!» φώναξε.

Θα σου μιλήσουν ακόμα οι Παργινοί για την άλλη πράξη, για την έξοδό τους του 1819, τότε που φύγανε στην Κέρκυρα και πήραν μαζί τους ακόμα και τη στάχτη των προγόνων. Όταν ξαναγύρισαν βρήκαν κονάκια ανάμεσα στους ελαιώνες κι ένα τζαμί στην κορφή του λόφου. Απ' τα κονάκια δεν απόμεινε ούτε λιθάρι κι ένας κεραυνός γκρέμισε το τζαμί, για να μείνει στην Πάργα μονάχα το χαμόγελο και η περηφάνεια.

Τ' ασβεστωμένα σπίτια ακουμπούν φιλικά το ένα πάνω στ' άλλο και σκύβουν στον καθρέφτη του κόλπου. Τα παράθυρά τους κοιτάζουν μ' ένα βλέμμα παιδιάστικο, μερικά κλείνουν κιόλας τσαχτίνικα το μάτι. Τα στενά καντούνια ανηφορίζουνε σκαλί-σκαλί από το λιμάνι στο τουρκοπάζαρο κι απάνωθ' τους ανάβουν κόκκινους και κίτρινους γλόμπους τα εσπεριδοειδή. Στην παραλία της τσούρμης οι Παργινοί. Νεαροί που κόβουν βόλτες και φλυαρούν με τα παράθυρα, γέροι που κουτσοπίνουν στα τραπεζάκια κι ονειρεύονται ακόμα, ερασιτέχνες ψαράδες με το μάτι καρφωμένο στο φελλό της πετονιάς. Είναι κι άλλοι που χαζεύουν τους βαρκάρηδες, που δένουν τα καΐκια τους, ή κυτάζουν τους γλάρους που πέφτουν από ψηλά, σπάνουν τη μπλάβια επιφάνεια του νερού και ξανανεβαίνουν κατακόρυφα. Στο μέρος εκείνο σχηματίζονται επάλληλοι κύκλοι που σβήνουν όσο μεγαλώνουν. Ένα καράβι μακριά, εκεί που σμίγει ουρανός και θάλα-

(Περιοδικό Ενδοχώρα, τ. 17-18, 1962)

σα. Δυο κορίτσια βγήκαν στο αντικρινό μπαλκόνι και το κοιτάζουν με τις διόπτρες. -Είναι ο «Γλάρος».

Νά'ναι η απομόνωση από τον άλλον ηπειρωτικό χώρο, νά'ναι η ζωή που πέρασαν στην Κέρκυρα, νά'ναι η συνεχής επαφή τους με τα Επάνησα και το μικρό διάστημα της τούρκικης δουλείας ή νά'ναι το χάδι του Ιόνιου που δώσανε στους Παργινούς τη φινέτσα που δύσκολα στην Ήπειρο τη συναντάς; Όλα μαζί βέβαια. Ο καλός λόγος, το κοπιλέντο, η ρεβεράντσα, το «αγαπητέ μου», η καντάδα, ο χορός, οι βαρκάδες με το ηλιοβασίλεμα: Ιόνιο που πέρασε στην αντίπερα ακτή. Πέρασε κι έσμιξε με την ευστροφία του «τσάμη» και νόμιμο τέκνο αυτού του γάμου: ο σημερινός Παργινός, που «σε περνά στον ωκεανό και δεν βρέχεσαι». Τους τύπους τους θα τους θυμάσαι για πολύν καιρό: Τον θεριακωμένο γέρο με το στριφτό μουστάκι, ακούραστον στο πιστό και στις ιστορίες τον αγαθό κουρέα με το μαντολίνο, που παθαίνεται για καντάδα και θηλυκό τον τυπογράφο - ριμαδόρο που κινεί την «πνευματική ζωή» της Πάργας τον φούρναρη με τις παροιμίες τον λόγιο που πρόθυμα απαγγέλλει κεφάλαια ολόκληρα από τον Ξενοφώντα και το ίδιο πρόθυμα κάθεται στο τραπέζι σου τον Δήμαρχο που οραματίζεται την τουριστική ανάπτυξη της πόλης. Πρόσωπα αδρά που τα χαίρεται η ψυχή και τ' αποθησαυρίζει η μνήμη. Να κάνεις βόλτες μαζί τους στην παραλία, να πάρεις μέρος στις καντάδες τους με τη βάρκα, κάτω από τα παράθυρα που τα βρέχει η θάλασσα, να καθήσεις μαζί τους στο καπελιό, τα χειμωνιάτικα βράδια, όταν το κύμα πιτσιλίζει τις τζαμαρίες. Θα ασκήσεις την ευαισθησία σου, το γούστο, την ευστροφία σου.

Πήγαινε στην Πάργα όσο πιο γρήγορα μπορείς, προτού να σε προλάβει ο Δήμαρχος και ορμήσει ο τουρισμός με την ισοπέδωσή του - φιλοδοξία κι όνειρο της νεολαίας της. Την ανακάλυψαν κιόλας οι Γάλλοι και στήσανε τις σκηνές τους στον καταγάλανο στρογγυλό κόλπο, πίσω από το κάστρο, με τη δαντέλλα της αμμουδιάς και το αμφιθέατρο του ελαιώνα, στο Βάλτο. Εκμεταλλευθείτε την ευκαιρία που δίνει ο δύσβατος δρόμος και κάνει την Πάργα κάπως απρόσιτη ακόμα. Έτσι θα βρήτε στην Ήπειρο μια μικρή Ιόνιο πολιτεία.

Χριστόφορος Μηλιώνης

Μια ευτυχής συνάντηση

Η συνάντηση του διακεκριμένου φιλόλογου καθηγητή και συγγραφέα κύριου Χριστόφορου Μηλιώνη με Παργινή μαθήτριά του, στο αεροπλάνο προς Σουηδία, είχε εκτός από τις συγκινήσεις και ευχάριστη συνέχεια για την έκδοσή μας.

Είναι τιμή για την έκδοσή μας τα δημοσιεύματα τούτων των σελίδων που μας έστειλε ο κύριος Μηλιώνης, τον οποίο ευχαριστούμε θερμά.

Ευελπιστούμε και σε παραπέρα συνεργασία, κύριε καθηγητά.

Στο μέσον ο καθηγητής κύριος Χρυστ. Μηλιώνης με τη σύζυγό του, στο αεροπλάνο.

Αθήνα 12-12-96

Αγαπητοί μου έλαβα το γράμμα σας, τις ωραίες αναμνηστικές φωτογραφίες και την «Πάργα» κι ευχαριστώ για όλα...

Με την «Πάργα» μου θυμίσате πολλά - τις ομορφιές της εκείνου του καιρού μαζί με τη νιότη μας. Αντί για άλλη συνεργασία σας στέλνω για τώρα ένα κείμενό μου δημοσιευμένο το 1962 (πριν από 35 χρόνια) στο Γιαννιώτικο περιοδικό «Ενδοχώρα» (τ. 17-18). Αναφέρεται σε εντυπώσεις μου του 1955-56, οπότε εργαζόμουν στην Πάργα ως καθηγητής. Ήταν τότε μια Πάργα που με είχε εντυπωσιάσει με την ομορφιά της. Ο δρόμος δεν την είχε σφάξει κι ο τουρισμός δεν την είχε πνίξει μέχρι ασφυξίας. Στο τέλος του κειμένου παρουσιάζονται ανώνυμα μερικοί από τους πιο χαρακτηριστικούς τύπους εκείνης της εποχής (τα ονόματά τους τα σημειώνω στο περιθώριο). Προαναγγέλλεται και ο σίφοντας του τουρισμού, όχι βέβαια επειδή ήμουν προφήτης, αλλά επειδή φαινόταν που πήγαινε το πράγμα με τις συζητήσεις για «ανάπτυξη» και «αξιοποίηση».

Αυτά για τώρα. Ελπίζω σύντομα να σας έχω μια άλλη έκπληξη.

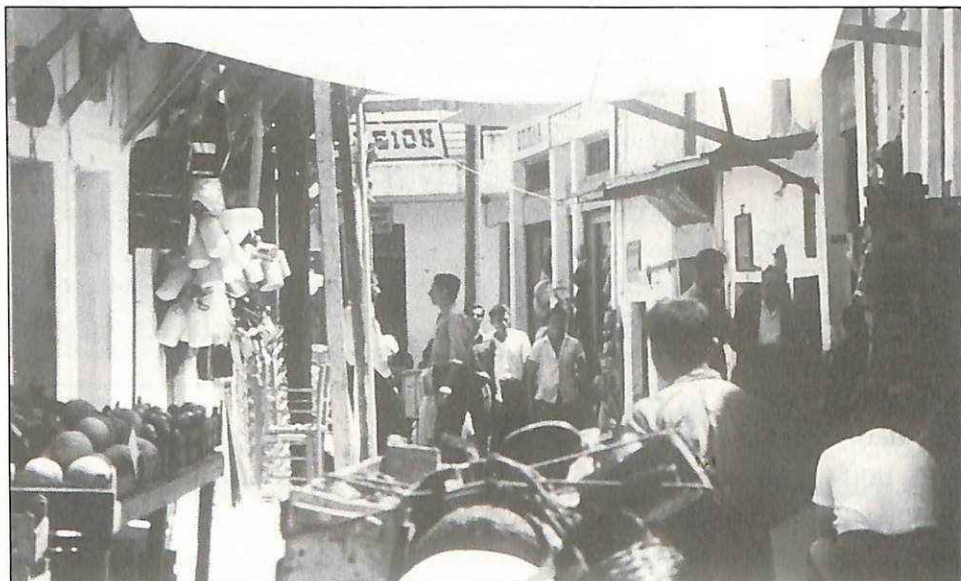
Πολλούς χαιρετισμούς στη Φωφώ, τη μαθήτριά μου - και εις πάντας τους ερωτώντας. Το ταξίδι στη Σουηδία ήταν πολύ όμορφο και με πολλές συγκινήσεις.

Καλά Χριστούγεννα
Χριστόφορος Μηλιώνης

Φωτογραφίες της Παλιάς Πάργας που μας έστειλε

Η ΠΑΡΓΑ ΧΑΘΗΚΕ

από το Παρίσι ο Γιάννος Ζέρης

Μεταφορά προϊόντων.

Έφτασε ο βαρύγλυκος του Τέσσ...

Ο Λάκας επί το έργον.

Σαν Πίνακας Ζωγραφικής

Σαν πίνακας ζωγραφικής,
σαν μελωδία μουσικής,
Πάργα φαντάζεσαι.

Σαν το νερό κρύας πηγής,
το γλυκοχάραμα αυγής
με ξεκουράζει.

Τα γαλανά σου τα νερά
και του κορμιού σου η ομορφιά,
προικιά απ' τη φύση.

Πού'ρθε στη γέννα σου
κι αυτή να τραγουδήσει.

Για τα μικρά δρομάκια σου,
τις όμορφες αυλές σου,
τα όμορφα κορίτσια σου
και τις ακρογιαλιές σου.

Να σου στολίζει τα μαλιά
μ' ανθό από λεμόνι
κι' η ευλογία της ελιάς
να σε σκεπάζει όλη.

Σαν πίνακας ζωγραφικής
η ομορφιά σου μένει.
Σαν μελωδία μουσικής
το κύμα σου ανασαίνει.

Σπύρος Δημητρίου Ζούλας

BIBLIO SALVATOR

Δε θ' αναπτύξουμε τη σπουδαιότητα του βιβλίου που με ανάθεση του Δήμου Πάργας εκδίδει μεταφρασμένο ο εκδοτικός οίκος των Παργινών αδελφών Σμπήλια, που πιστεύουμε ότι θα κάνουν το καλύτερο, για να βγει μια πολυτελής και μνημειώδης έκδοση.

Ας μας επιτραπεί να προτείνουμε να εκδοθούν:
• Συλλεκτικά αντίτυπα αριθμημένα σε δύο τόμους: Σε μεγάλο (30x40 εκ.) μέγεθος και πανομοιότυπα κατά το δυνατόν με το πρωτότυπο.

• Κανονική σε μέγεθος έκδοση σε 2 ή 3 τόμους, για να είναι ευκολόχρηστο και ευανάγνωστο.

• Άλμπουμ με φωτογραφίες και γκραβούρες κατά το δυνατόν μεγενθυμένες, ώστε να είναι κατάλληλες για κάδρα και κορνίζωμα.

Χρέος όλων των Παργινών για την καλλιτεχνική και οικονομική επιτυχία της έκδοσης.

ΣΥΝΕΝΩΣΕΙΣ

Πολλές συζητήσεις γίνονται για τις συνενώσεις των κοινοτήτων σε βιώσιμους δήμους, που κατά δήλωση του Θεσπρωτού Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Αλέκου Παπαδόπουλου, αν δεν γίνουν συναινετικά, θα γίνουν υποχρεωτικά μέσα στο 1997. Δε φτάνει όμως αυτό, στην περιοχή της Πάργας άναψε κι' άλλη φωτιά. Μετά την απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου Αγιάς για υπαγωγή της Κοινότητας στο νομό Θεσπρωτίας, ήλθε πάλι

ΣΚΙΑ

στην επιφάνεια το θέμα της περιοχής Πάργας στο νομό Θεσπρωτίας ήλθε μέχρι το 1946. Μας έχει δοθεί η ευκαιρία να ασχοληθούμε παλαιότερα, εκτεταμένα με το θέμα.
Ο Θεός ας εμπνεύσει τους άρχοντες να πράξουν το συμφέρον τόπο.

ΚΑΜΠΟΣ ΑΡΙΤΙΟΥ

Στο τέλος βρίσκουμε τις έγκρισης μελετών και θα δημοπρατήσουμε το έργο αξιοποίησης του κάμπου Μορούς δαπάνης 2,3 δις. Βέβαια είναι αρκετό και μένει ένα τμήμα εκτός, που με την πρόοδο του έργου θα επέλθει.

Μέριμνα έχει ληφθεί για τη διατήρηση του έλους Καλοδικίου (Λίμνη με) που όχι μόνο διατηρείται, αλλά έχει αναδειχθεί ως αξιοθέατο.

Πιστεύουμε πως θα αλλάξουν την οικονομία και τη μορφή της.

Τι την ενδιαφέρει η μάς πείτε. Μα είναι ευχάριστο και συμφέρει ευμενούντες γείτονες.

ΣΩΤΗΡ ΚΑΡΗΣ

Χάθηκε πρόσφατα ο Σωτήρης Δάκαρης, ομότιμος καθηγητής Λογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Είναι εκείνος που ο βασιλιάς Κραψίτης

στη βιογραφία του, «Με επιστημονική συνείδηση και πνοή Ηπειρωτικού χρέους ανάσκαψε τον Ηπειρωτικό χώρο». Μεταξύ των ανασκαφών του και η του Νεκρομαντείου στον Αχέροντα και του Μυκηναϊκού θολωτού τάφου της Κήπερης στην Πάργα. Στενοί οι δεσμοί του με την Πάργα αφού ήταν ένας από τους πρώτους τουρίστες της.

Η μνήμη του θα μείνει αιώνια. Οι τρεις πνευματικές του κόρες, όπως συνηθίζεται να λέγεται, που τον αντικατέστησαν στο τμήμα της αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, πιστές στα διδάγματα του μεγάλου δασκάλου, είμαστε βέβαιοι ότι θα συνεχίσουν το έργο του.

ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Από πληροφορίες που έχουμε το Λιμενικό Ταμείο της Πάργας θ' αποσπασθεί από το Λιμενικό Ταμείο Πρέβεζας και θα υπαχθεί στο Δήμο Πάργας.

Έτσι η Πάργα «θα ρυθμίζει τα του οίκου της» και οι Παργινοί θ' ασχοληθούν με την εκτέλεση μιας σειράς έργων απαραίτητων για τα παράλια της.

ΠΛΑΚΟΣΤΡΩΣΗ ΑΓΟΡΑΣ

Πολλοί είναι εκείνοι που διερωτώνται γιατί δεν πλακοστρώνεται η αγορά και η παραλία της Πάργας.

Πληροφορηθήκαμε πως θα έχουμε πάλι σκαψίματα για συνέχιση του αποχετευτικού.

Παιδική Συνεργασία

Χειμώνας

Με την κατάλευκή του φορεσιά,
ο πολυχρονισμένος ο χειμώνας πάλι,
σκέπασε όλα της γης τα κάλη
με κρύο και με παγωνιά.

Τα δάση στρώσανε κατάλευκο χαλί
κι όταν το χιόνι θα σκεπάζει πια τη φύση,
πουλί ξανά δε θα λαλήσει
μέχρι την άνοιξη τη λαμπερή.

Μα σαν βλαστός μέσ' απ' τον πάγο πεταχτεί
και πέσει και του ήλιου η πρώτη ακτίδα,
πια ο χειμώνας φεύγει απ' την πατρίδα
και σ' άλλους ξένους τόπους περπατεί.

Χριστούγεννα

Τα χιόνια την πόρτα κτυπήσαν,
των φύλλων αρχίζει ο χορός,
τα κάλαντα σαν ξεκινήσαν
ξανάρθε στην πλάση ο Χριστός.

Της καμπάνας σημαίνει ο ήχος
κι' ο κόσμος γεμίζει με φως,
τα πάντα τα σκέπασε ψυχός,
γεννιέται στον κόσμο ο Χριστός.

Χαρείτε, γελάστε, ευχηθείτε
και δώρα χαρίστε παντού,
υψώστε τα χέρια και πείτε
μια ευχή του προαιώνιου Θεού!

Τζίνα Παϊζη

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΡΓΑΣ

Απολογισμός Πεπραγμένων 1995-1996

ο Δήμαρχος Πάργας

Αισθάνομαι την ανάγκη, τώρα με τη λήξη της πρώτης διετίας της θητείας μου ως δήμαρχος Πάργας, να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου στο δημοτικό συμβούλιο αλλά και όλους τους Παργινούς για τη συμπαράσταση και τη στήριξή τους στο έργο μου.
Η προσπάθειά μας και τα αποτελέσματά της φαίνονται στον απολογισμό των πεπραγμένων του Δημοτικού Συμβουλίου που παρουσίασε ο πρόεδρος του, Σπύρος Νούσης στη συνεδρίαση της 18/12/96.
Παρακαλώ να δημοσιεύσετε αυτούσιο το κείμενο του α-

πολογισμού αυτού. Θέλω μόνο να συμπληρώσω και τα παρακάτω σημαντικά έργα που εκτελέστηκαν την προηγούμενη διετία.

- Ηλεκτροφωτισμός κόμβου τρυπητού
 - Ασφαλτόστρωση δρόμου από ΟΤΕ έως παλαιά δεξαμενή
 - Αποκατάσταση ζημιών από πλημμύρες
 - Τέλος καθιερώθηκαν αντικειμενικές αξίες για τις μεταβιβάσεις ακινήτων.
- Ταυτόχρονα με την έναρξη της δεύτερης διετίας της θητείας μου προσκαλώ όλους σε μια συλλογική προσπάθεια για ανάπτυξη της Πάργας και της κοινωνίας μας.**

3) Μεγάλα Έργα

(Οι αποφάσεις μας εδώ διακρίνονται από ρεαλισμό).

• Αποχέτευση: Έτσι στο έργο της αποχέτευσης προβήκαμε σε αναθέσεις για εκπόνηση μελέτης χωροθέτησης και ωκεανογραφικής μελέτης, με την οποία συμπληρώθηκε η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Έτσι αποφύγαμε το σκόπελο του άγονου διαλόγου και των άστοχων αντιπαραθέσεων με τις υπηρεσίες του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ που τελικά όπλιζε με επιχειρήματα τους ελάχιστους που φέρονται σαν θιγόμενοι και που για τυπικούς και μόνο λόγους προσπαθούσαν και προσπαθούν να ματαιώσουν το έργο ζωής της πόλης μας. Και τώρα δεν είναι αργά οι συμπολίτες μας αυτοί να εγκαταλείψουν το «μονοπάτι του πολέμου» και να συστρατευθούν με το δήμο. Το μέλλον δεν μπορεί να περιμένει. Επιτυχία της αταλάντευτης στάσης μας και της στήριξης των αποφάσεων του προηγούμενου Δ.Σ. είναι η παραδοχή από το ΥΠΕΧΩΔΕ των λαθών που διέπραξαν και οι υπηρεσίες του στο συγκεκριμένο θέμα όπως διατυπώνεται στο έγγραφο έγκρισης χωροθέτησης.

• Για το Κέντρο Υγείας: Με τη μονομερή πράξη δωρεάς που αντικατέστησε αντίστοιχη απόφαση του προηγούμενου Δ.Σ. δώσαμε τη δυνατότητα στο Υπουργείο Υγείας να προχωρήσει στη σύσταση οργανισμού του Κέντρου Υγείας Πάργας και να χρηματοδοτήσει το έργο κατασκευής του. Ήδη ολοκληρώνεται η κατασκευή και ξεκινά και ο εξοπλισμός του.

• Για την Προβλήτα: Στο πρώτο κίολας συμβούλιο πήραμε απόφαση για σύνταξη μελέτης χωροθέτησης και περιβαλλοντικών όρων. Διαφορετικά δεν θα υπήρχε χρηματοδότηση από το Π.Ε.Π. Ήδη το έργο δημοπρατήθηκε.

• Ύδρευση: Με απόφασή μας διαθέσαμε τα 45.000.000 δρχ. από τα Ε.Α.Π.Τ.Α για αντιμετώπιση των προβλημάτων ύδρευσης της πόλης (νέα γεώτρηση κ.λπ.).

Ακόμη με αποφάσεις μας διατέθηκαν χρήματα:

* για τη διάνοιξη του δρόμου Αγ. Κυριακή-Λύχνος (ολοκληρώθηκε σχεδόν).

* για τη σύνταξη μελετών και την αποπληρωμή έργων που είχαν εκτελεστεί, χωρίς μελέτη, για τις παιδικές χαρές Αγ. Κυριακής και Πάργας (τα έργα αυτά θα ολοκληρωθούν το 1997).

* για την εκπόνηση μελέτης σταδίου.

* για την κατασκευή 2 αιθουσών στο Λύκειο Πάργας και την συμπλήρωση της περιφράξης σ' αυτό και για την προμήθεια νέου καυστήρα στο δημοτικό σχολείο (ολοκληρώθηκαν).

* για τη σύνταξη μελέτης και την κατασκευή του έργου δρόμος από «κρέμασμα» στο «Κυπαρίσι», Βάλτου (το έργο θα ολοκληρωθεί μέσα στο α' εξάμηνο του 1997).

* για τη σύνταξη μελέτης και την κατασκευή του έργου «Επισκευή του δημαρχ. καταστήματος» (το έργο θα ολοκληρωθεί μέσα στο α' εξάμηνο του 1997).

4) Στον τομέα της Χωροταξίας-Περιβάλλοντος

Λήφθηκαν σειρά αποφάσεων με στόχο τη διαμόρφωση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης για μας και τα παιδιά μας.

Έτσι για την πολεοδομία των Θυλάκων (είπαμε να στην υποχρεωτική εισφορά σε γη) αποφασίσαμε:

* τη σύνταξη μελετών ανάπλασης (παραλίας, πλατείας Βασιλά)

* τον καθορισμό Ζ.Ο.Ε.

* την αποτύπωση και πολεοδομία της Αγ. Κυριακής

* την απαγόρευση των βαρέως τύπου οικοδομικών εργασιών τη θερινή περίοδο (η απόφαση μας αυτή δεν επικυρώθηκε από την περιφερειακή διοίκηση).

Τέλος συζητήσαμε θέματα που αφορούν το περιβάλλον (ήχο-ρύπανση-πάρκινγκ-βοθρολύματα) και ακούστηκαν έντονα και καθαρά συγκεκριμένες αποφάσεις.

Και είμαι βέβαιος ότι η επιτροπή που συστάθηκε με απόφαση του Δ.Σ. στην προηγούμενη συνεδρίασή μας έχει έτοιμο υλικό για να φέρει πλήρη και επαρκή πρόταση για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

5) Στον τομέα της δημοτικής περιουσίας

Δεν μπορέσαμε να ασχοληθούμε με όλο το εύρος του αντικείμενου αυτού. Έχουμε όμως να παρουσιάσουμε θετικό έργο.

- Αποδοχή σχολικής περιουσίας
- Προμελέτες αξιοποίησης Νηπιτροφείου-Σχολαρχείου
- Αποδοχή δωρεάς Μαρίκας Στύλλου
- Εξώσεις λόγω λήξης εμπορικών και λοιπών μισθώσεων στα δημοτικά ακίνητα
- Προτάσεις για αξιοποίηση του «Ξενία»

Προέχει βέβαια για την επόμενη διετία η καταγραφή και η προστασία της αγροτικής περιουσίας του δήμου και η ρεαλιστική αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχουν ανακύψει (καταπατήσεις κ.λπ.).

6) Στον τουρισμό

Προσπαθήσαμε να περάσουμε το μήνυμα και να γίνει συνείδηση όλων ότι ο τουρισμός:

- συντελεί και στην ανάπτυξη και άλλων κλάδων της οικονομίας
- δεν καταστρέφει αλλά σέβεται το περιβάλλον
- εξασφαλίζει θέσεις εργασίας - αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής
- φέρνει κοντά τους ανθρώπους πολιτιστικά και πολιτισμικά
- παρέχει δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης
- αυξάνει τα έσοδα του δήμου και των δημοτών.

Γι' αυτό συμμετείχαμε σαν δήμος σε τουριστικές εκθέσεις Φιλοξενία 95, 96 και στην έκθεση του Βερολίνου.

Ακόμη είναι υπό έκδοση τουριστικά φυλλάδια και αφίσες της Πάργας.

7) Στον τομέα του πολιτισμού

Στηρίξαμε οικονομικά και ηθικά με αποφάσεις μας τον πολιτιστικό σύλλογο «Ο Κανάρης» και την προσπάθειά του να αρθρώσει μια διαφορετική πρόταση για αυτό που μπορεί να χαρακτηριστεί πολιτισμός με μια σειρά εκδηλώσεων (αποκορύφωμα οι εκδηλώσεις του 15αύγουστου).

Ακόμη χαρακτηρίσαμε διατηρητέο «το σπίτι των Βασιλάδων» και τον Ι.Ν. Αγ. Αποστόλων.

Συγκροτήσαμε την Επιτροπή Βιβλιοθήκης.

Αποφασίσαμε την έκδοση του βιβλίου του Σλαβατόρε (χάρη στην ευγενική, πατριωτική και γενναία συνδρομή του Θωμά Τσοβίλη). Ξεκινήσαμε τη διαδικασία αδελφοποίησης με την Τεργέστη. Συμμετέχουμε στην αμφικτυονία Β.Δ. Ελλάδος. Τέλος, η απόφασή μας τον Ιούλιο του 1996 για αξιοποίηση του κάστρου βρήκε γόνιμο έδαφος και σήμερα δρομολογείται η εκπόνηση μελέτης και η χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά προγράμματα Intereg II.

8) Σχέσεις με τον πολίτη

Στα αιτήματα-προβλήματα των συμπολιτών προσπαθήσαμε να βρούμε λύσεις στα πλαίσια της νομιμότητας, της δικαιοσύνης και της ισονομίας.

Η αδιαφορία, η ανοχή, οι ιδιοτελείς επηρεασμοί ή οι ανταλλαγές εξυπηρέτησεων ήταν φαινόμενα που δεν χαρακτήρισαν καμιά εισήγηση του προεδρείου αλλά και καμιά δική μας απόφαση. Το ενδιαφέρον μας επικεντρώθηκε στις επόμενες γενεές και όχι στις επόμενες εκλογές.

Αγαπητοί συνάδελφοι

Θα μπορούσα για ανάλογο χρόνο να σας αναφέρω και τι δεν κάναμε. Ασφαλώς υστερούμε στην επίλυση «μικρών» προβλημάτων που όμως δημιουργούν τριβές, ασφαλώς υπήρξαν καθυστερήσεις ίσως και παραλείψεις.

Ένα όμως είναι βέβαιο. Ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση καλείται να κάνει πράξη το συλλογικό όραμα της κοινωνίας για ποιότητα ζωής, να δώσει ελπίδα, χαρά, δημιουργία. Είναι η υγιής δύναμη που καθημερινά αφουγκράζεται την ανησυχία και τον προβληματισμό του πολίτη για ένα καλύτερο αύριο, λειτουργώντας παράλληλα σαν ένας ισχυρός πυλώνας της Δημοκρατίας.

Ας προσπαθήσουμε όλοι μαζί την επόμενη διετία, ιεραρχώντας τις προτεραιότητες, να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις των καιρών για την Πάργα, για τους συμπολίτες μας, για το μέλλον.

Κάθε χρόνο, που το Έθνος μας γιορτάζει το Έπος του 1940-41, όπου κι αν βρεθώ, ταξιδεύω νοερά στην Πάργα και ξαναζώ τις παιδικές μου αναμνήσεις από τα χρόνια της κατοχής.

Η περίοδος της κατοχής στην Πάργα έχει τις δικές της ιδιαίτερες. Σε γενικά χαρακτηριστικά μοιάζει, ασφαλώς, με την κατοχή που πέρασε η λοιπή Ελλάδα, αλλά διαφέρει σε πολλές λεπτομέρειες. Το αναμφισβήτητο τούτο γεγονός το έχω διαπιστώσει από προφορικές διηγήσεις που έχω ακούσει σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και από γραπτά κείμενα, που έχω κατά καιρούς διαβάσει.

Η κατοχή στην Πάργα θα πρέπει να χωριστεί σε δύο περιόδους. Στην περίοδο που κυριάρχησε ο Ιταλικός Στρατός, ήτοι στο χρονικό διάστημα από τα τέλη Απριλίου 1941 μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου 1943 αφενός και αφετέρου στην τελευταία περίοδο, που κυριάρχησε ο Γερμανικός Στρατός, μετά την ταπεινωτική αιχμαλωσία και τη δεινή εξόντωση των Ιταλών.

Δύο περίοδοι με διαφορετικό πρόσωπο, χρώμα και στοιχεία επιβολής της δουλείας. Μοναδικό κοινό χαρακτηριστικό τους γνώρισμα η απόλυτη συνεργασία με τα εξτρεμιστικά στοιχεία των Μουσουλμάνων Τσάμηδων.

Οι Ιταλοί από την πρώτη μέρα που πάτησαν πόδι στην Πάργα, φρόντισαν να επιδείξουν φιλικές διαθέσεις απέναντι στο Λαό. Για επιβεβαίωση των καλών τους προθέσεων μοίρασαν, στις άπορες οικογένειες της πόλης, όλη την ποσότητα αναποφλοίωτου ριζιού (τσελτίκι) που βρήκαν στις αποθήκες του Ελλην. Στρατού στο Κρουονέρι, στου «Ρεζή».

– Διοργάνωσαν φιλικό ποδοσφαιρικό αγώνα μεταξύ των ομάδων Ιταλών στρατιωτών και ντόπιων ποδοσφαιριστών. Αν θυμάμαι καλά στην Ελλην. ομάδα έπαιζαν τότε οι: Βασιλίας και Λάμπρος Μπάσιος (Βουρεκάς), ο Ηλίας Ζώτος (ο Μάγκας), ο Αλέξης, ο Αργύρης κ.ά.

Στον αγώνα αυτό οι Ιταλοί ήθελαν τη νίκη, «πάση θυσία». Εφάρμοσαν σκληρό παιχνίδι και παρ' όλο να γίνει το «σώσαι». Επενέβησαν όμως οι ψυχραιμότεροι και ο αγώνας τελείωσε με νίκη... των Ιταλών.

– Από τα πρώτα δείγματα καλής θέλησης των Ιταλικών δυνάμεων κατοχής ήταν και δύο κινηματογραφικές προβολές που έγιναν για τους στρατιώτες, με ελεύθερη συμμετοχή των πολιτών, στις ελιές, μπροστά από το εξοχικό κέντρο «Φάληρο», εκεί που, τώρα, βρίσκεται το άγαλμα του Κ. Κανάρη.

Θυμάμαι τότε το ξάφνιασμα που ένοιωσα από το θέαμα, αφού εγώ, μαζί με τη μεγάλη πλειοψηφία των λοιπών θεατών, για πρώτη φορά ερχόμουν σε επαφή με το θαύμα της έβδομης τέχνης.

Εκτοτε οι Ιταλοί στρατιώτες αφέθηκαν να κυκλοφορούν ελεύθερα στην πόλη και να κάνουν επαφές και γνωριμίες με τους ντόπιους. Μερικοί δε πηγαίνανε στα καφενεία, κάθονταν στα ίδια τραπέζια με τους Έλληνες, προσπαθούσαν να συζητήσουν μ' αυτούς νοηματικά ή με κάποια σπασμένα Ελληνικά που τυχόν μερικοί ήξεραν.

Μεταξύ των Ιταλών στρατιωτών που υπήρχαν στην Πάργα,

Η «Ομορφη Χωριαπούλα» ΣΤΗΝ ΠΑΡΓΑ

ΤΟΥ Νότη Β. Μήτση

Ο αλησμόνητος Έκτορας Κλοτσώνης

ήσαν ελάχιστοι Ελληνομαθείς, που, όπως λέγανε, κατάγονταν από τη Δωδεκάνησο. Ο πιο γνωστός από αυτούς ήταν κάποιος Γιάννης, ο επονομαζόμενος Ρόδιος. Έκανε τον Έλληνα και είχε κερδίσει την αγάπη των Παργινών και όλων των εκεί Ελλήνων. Μιλούσε άπταιστα τα ελληνικά και ήταν ταλαντούχος στις δημόσιες σχέσεις.

Ο άνθρωπος αυτός που σε μικρό διάστημα είχε πετύχει να κλέψει την αγάπη και την εμπιστοσύνη των Παργινών θα κατηγορηθεί αργότερα ως ο πιο ανθέλληνας Ιταλός στρατιώτης του Συντάγματος, που έδρευε εκείνη την εποχή στην Πάργα.

Η φιλοπατρία των Παργινών είναι δεδομένη και ιστορικά γνωστή. Παράλληλα δε είναι επίσης γνωστή η καλή κοινωνική τους συμπεριφορά και η φιλοξενία. Ακόμη και σήμερα, στο τέλος του 20ού αιώνα, που τα πάντα ισοπεδώνονται, ο ξένος στην Πάργα θα κάνει φίλους.

Οι Παργίνοι εξ αιτίας της ηπειρωτικής τους καταγωγής και της προαιωνίας, με τα θαλασσινά επαγγέλματα, ενασχόλησης στο Ιόνιο και την Αδριατική, έχουν τη σοβαρότητα του Ηπειρώτη και τη φινέτσα του Επτανήσιου. Μ' αυτά τα προσόντα και τη φιλοπατρία τους βοήθησαν ώστε η Πάργα να ξεπερνάει με επιτυχία τις δύσκολες στιγμές στη μακρόχρονη ιστορία της.

Όταν το 1941 ήλθαν οι Ιταλοί στην Πάργα, υπήρχαν Παργίνοι που γνώριζαν καλά την ιταλική γλώσσα. Την είχαν μάθει είτε σαν έμποροι, είτε σαν ναυτικοί, είτε σαν σπουδαστές σε ιταλικά πανεπιστήμια. Υπήρχαν επίσης δύο οικογένειες που είχαν δεσμούς συγγένειας με την Ιταλία.

Όλοι αυτοί βοήθησαν στη γρήγορη ανάπτυξη επαφών και κατανόησης των Ελλήνων και των Ιταλών στρατιωτών.

Ο ιταλομαθής συνταξιούχος δάσκαλος Τζωρτζής Ραφτόπουλος, αξιοσέβαστος παράγων στην Παργινή κοινωνία, είχε γίνει ο πιο συμπαθής διερμηνέας στην ιταλική στρατιωτική ηγεσία.

Ο Τζ. Ραφτόπουλος, παρά τα πολλά χρόνια που έσερνε στην πλάτη του, είχε γίνει για τους Παργινούς ο καθημερινός υπηρέτης και για την Πάργα ο άνθρωπος της εποχής.

Βαθεία θρησκευόμενος και ταπεινός, ευρυμαθής και απλός, ήταν πάντα πρόθυμος να υπηρετήσει πιστά και με ανιδιοτέλεια κάθε άτομο που χρειαζόνταν τη βοήθειά του.

Λέγεται ότι οι Ιταλοί στην Πάργα, σαν στρατός κατοχής, δεν υπήρξαν ιδιαίτερα σκληροί και ότι τούτο οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο ρόλο που έπαιξαν ορισμένοι παράγοντες της τοπικής κοινωνίας. Αυτό είναι αλήθεια.

Οι Ιταλοί του Μουσολίνι δεν ήσαν εύκολοι κατακτητές και, το χειρότερο για μας, είχαν εξοπλίσει τους αλβανόφωνους μουσουλμάνους τσάμηδες, που περιφέρονταν ελεύθεροι στα χωριά μας και συμπεριφέρονταν σαν ο χειρότερος στρατός κατοχής. Όμως, μέσα στην Πάργα, οι Ιταλοί έδειξαν το άλλο τους πρόσωπο, το καλό.

Αν εξαιρέσουμε το άτυχο εκείνο περιστατικό της σύλληψης, καταδίκης και εκτέλεσης του ηρωικού Γάκη Ζέρη, οι Ιταλοί σαν στρατός κατοχής συμπεριφέρθηκαν με ευπρέπεια.

Ο Λαός όμως ενδόμυχα πίστευε ότι ο ιταλικός στρατός, έχοντας το βάρος της βαρειάς ήπας που υπέστη από τον ελλην. στρατό στο αλβανικό μέτωπο, θα προσπαθούσε να εκδικηθεί. Ότι η ήπια συμπεριφορά του ήταν προϊόν ύπουλων συλλογισμών. Ότι προσπαθούσε να αποκοιμήσει τη βάση (το Λαό) για να εμποδίσει κάθε απόπειρα για εθνική αντίσταση.

Οι εντυπώσεις αυτές των ενήλικων κυκλοφορούσαν στις μεταξύ τους μυστικές συζητήσεις, αλλά ξαπλώθηκαν γρήγορα στη νεολαία.

Οι νέοι της Πάργας, εκείνη την εποχή, ήσαν το ίδιο με τους ενήλικες ευαισθητοποιημένοι. Ενοιώθαν ανελεύθεροι και αδικημένοι, γι' αυτό στην ιδέα των ενήλικων αυτοί βρήκαν το δικό τους τρόπο για εθνική αντίσταση.

Σκληραγωγημένοι από τις δυσκολίες της ζωής και τα πολύ επικίνδυνα παιχνίδια τους (κλεφτοπόλεμος και πετροπόλεμος στη Λιθίτσα, κλέφτες και αστυνόμοι στα στενοσόκακα και στα καλτερίμια της πόλης), είχαν μάθει να αψηφούν τον κίνδυνο. Το όπλο για τη δική τους εθν. αντίσταση το βρήκαν στο ελληνοποιημένο ιταλικό τραγούδι «bella cambag-

nola».

Όπως είναι γνωστό, το ιταλικό αυτό τραγούδι είχε κυκλοφορήσει στην αρχική του ελλην. μετάφραση και ήταν γνωστό και πολύ αγαπητό με τον τίτλο «μικρή χωριατούλα». Αργότερα, στη διάρκεια του ελληνοϊταλικού πολέμου, με έντεχνη και κατάλληλη παράφραση των Ν. Τσιφόρου και Αλ. Σακελάρη, από το τραγούδι αυτό βγήκε το μεγάλο μας σουξέ «Κορρόδο Μουσολίνι», που με τη γλυκιά φωνή της ηρωϊκής μας τραγουδίστριας Σοφίας Βέμπο, έγινε παιάνας εμψυχωτής που άλλαξε την πορεία του ελληνοϊταλικού μετώπου.

Αυτό το τραγούδι, που ήταν το πιο αγαπητό για τους Ιταλούς στρατιώτες, έμελλε να γίνει δικό μας όπλο για εθνική αντίσταση στην κατεχόμενη Πάργα. Όταν οι Ιταλοί το τραγουδούσαν στη δική τους γλώσσα, οι νέοι της Πάργας σιγοντάρανε σφυρίζοντας το σκοπό και, κάπου-κάπου, όταν η ακουστική απόσταση το επέτρεπε, σιγοψιθύριζαν λόγια από το «κορρόδο Μουσολίνι».

Οι προθέσεις των νέων ήσαν προφανείς και η επιτυχία βέβαιη.

Ένα καλοκαιριάτικο απογευματινό του 1943 (:) στη μικρή πλατεία της αγοράς, ένα μεγάλο-μεγάλο παιδί, ο Έκτορας Κλωτσώνης, ο κομμωτής, και ένας κεφάτος πιτσιρικάς, ο Νίκος Τσάκας, γιος του μπάρμπα Χρήστου του φούρναρη, καθισμένοι στα πέτρινα σκαλοπάτια της εξωτερικής σκάλας στη γωνία της ποτόποιας του Μήτσου Γιούργα, παίζανε μαντολίνο και τραγουδούσαν μεγαλοφώνως την «cambagnola», ενώ σιγοψιθύριζαν, ως συνήθως, το «κορρόδο Μουσολίνι».

Λίγα μέτρα πιο πέρα, στη στροφή, ήταν η ιταλική καραμπιναρία (αστυνομία) και ο κίνδυνος ήταν μεγάλος. Οι λίγοι πιτσιρικάδες που είχαν συγκεντρωθεί, γνώριζαν την κινδυνότητα του τραγουδιού και ξανοίχτηκαν στις γωνίες για τσίλιες. Κάθε φορά που διαπίστωναν εμφάνιση Ιταλού ή Τσάμη ειδοποιούσαν με τη λέξη «σύρμα». Ο Έκτορας αυτή τη λέξη την άρπαζε αμέσως. Ύψωνε τον τόνο της φωνής του και τραγουδούσε με ιταλικά λόγια τη χωριατούλα.

Ήταν πολύμορφο ταλέντο ο Έκτορας και αυτή τη μέρα το απέδειξε όταν, ξαφνικά και χωρίς προειδοποίηση, πρόβαλε από τη γωνία της καραμπιναρίας η ιταλική περίπολος. Αμέσως ανέβασε τον τόνο της φωνής του, αλλά τον χαμήλωσε πολύ, μέχρι σβησίματος, όταν πλησίασε η περίπολος. Σηκώθηκε, χαιρέτησε με υπόκλιση και ξανακάθισε. Ο Ιταλός επικεφαλής της περιπόλου προφανώς ενθουσιάστηκε με το τραγούδι. Κούνησε το πέτσινο μαστιγίο του σαν μαέστρος μπάντας, είπε «μπράβο-μπράβο» και συνέχισε ατάραχος στην πορεία τους.

Τα πιτσιρικάκια και μερικοί ενήλικες που ήσαν εκεί κέρωσαν από φόβο. Συνήλθαν όταν η περίπολος απομακρύνθηκε. Μερικοί έφυγαν γρήγορα. Τρέχοντας πήγαν προς τα σπίτια τους να διηγηθούν το συμβάν και, ίσως, για ν' αλλάξουν τα βρεγμένα βρακιά τους. Άλλοι το παίξανε «σκληροί». Παραμείνανε ατάραχοι.

Αποκατάσταση της «Λιθίτσας»

Πρέπει να δεις την Πάργα από ψηλά, για παράδειγμα από το κάστρο της, το κάστρο της Ανθούσας ή και από αεροπλάνο για ν' αντιληφθείς πόσο πρόσβαλε το τοπίο η διάνοιξη του δρόμου στη Λιθίτσα. Ξεκοιλίασε κυριολεκτικά την Πάργα.

Παρόλο που πέρασαν από τότε δεκαετίες, η παραβιασμένη φύση όχι μόνο δε βοήθησε ν' αποκατασταθεί το τοπίο, αλλά τουναντίον, με τις βροχοπτώσεις, όπως πρόσφατα, κατρακυλάνε πέτρες και χώματα με κίνδυνο για τους διερχόμενους.

Το πρόβλημα έχει εντοπιστεί από παλιά, αλλά δεν έχει αντιμετωπιστεί με τη σοβαρότητα που του πρέπει.

Καλή η τελευταία προσπάθεια θαμνοφύτευσης από το Δήμο αλλά, κατά τη γνώμη μας, ατελέσφορη.

Πιστεύουμε πως η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Πρέβεζας με τις τεχνικές και δασικές υπηρεσίες της έχει το λόγο. Σε συνδυασμό με το Δήμο Πάργας πρέπει να μελετήσει και χρηματοδοτήσει την εκτέλεση των απαραίτητων έργων για την προστασία των διερχόμενων και την αισθητική αποκατάσταση του τοπίου.

Ας είναι λοιπόν το γράμμα, που μας έστειλε ο φίλος πατριδολάτρης Πέτρος Γιούργας και δημοσιεύεται παρακάτω, ερέθισμα στο Νομάρχη Πρέβεζας κύριο Τσουμάνη, που με την επιστημονική του κατάρτιση και την πείρα του μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά για να κλειστεί μια πληγή της Πάργας.

Πάργα 1η Ιανουαρίου 1997

Προς: τον κ. Πρόεδρο του Συλλόγου Παργινών Αθήνας

Αγαπητέ Ηλία

Σήμερα εδέησε να πάρω και σου στέλνω τον προϋπολογισμό δαπάνης για τη διαμόρφωση της τομής του δρόμου «Λιθίτσας» που είχαμε μιλήσει σχετικά προ καιρού. Όπως τα είπαμε τόσες φορές η αποτρόπαιη τομή της Λιθίτσας αποτελεί το μεγαλύτερο περιβαλλοντολογικό και θανάσιμο πλήγμα στο απαραίτητο τοπίο της Πάργας, που επί τρεις δεκαετίες και πλέον, χάνει σαν ξεκοιλιασμένη γυναίκα, χωρίς να προκαλέσει την προσοχή και την ευαισθησία κανενός αρμοδίου επισήμου ή ανεπίσημου. Η πρώτη εμπειρική προσπάθεια και απόπειρα του ευαίσθητου νυν Δημάρχου κ. Νίκου Παπανικολάου απέβη ατελέσφορη όπως ήταν επόμενο. Απαιτείται σοβαρή επιστημονική και μόνο αντιμετώπιση του προβλήματος που πιστεύω απόλυτα, ότι καλύπτει ο έγκυρος προϋπολογισμός -μελέτη που σου στέλνω. Η συνολική δαπάνη ανέρχεται σε δραχμές 2.787.500, ενώ το ύψος των προτεινομένων για φύτευση κυπαρισίων, αυξάνει στο διπλάσιο σε διάστημα ενός σχεδόν χρόνου, όπως μου εγγυήθηκε ο συντάκτης της μελέτης, υπό την απαρέγκλιτη προϋπόθεση αλλαγής των χωμάτων. Πιστεύω ότι ο σύλλογός σας, ο πολιτιστικός σύλλογος «Κανάρης» και προπαντός ο Δήμος Πάργας, τον οποίο σήμερα διοικούν πρόσωπα που διακρίνονται για υψηλή αισθητική, μεγάλη ευαισθησία αλλά και αγάπη για τον τόπο, θα κατορθώσετε να συγκεντρώσετε το απαραίτητο παραπάνω ποσό δαπάνης, για να επουλωθεί επιτέλους το φοβερό και απαράδεκτο τραύμα πάνω στο παραδεισένιο τοπίο της ειδυλλιακής μας Πολιτείας. Η προτεινόμενη δαπάνη που είστε βέβαιοι ότι είναι ελάχιστη μπροστά στο θεμελιώδες έργο που σας πέφτει ο κλήρος να επιτελέσετε τώρα, γιατί ύστερα από τριάντα και πλέον χρόνια, δεν δικαιολογείται η παραμικρή αναβολή.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
Πέτρος Γιούργας

Κοινοποίηση: Με αντίγραφο του προϋπολογισμού μελέτης:

Δήμο Πάργας Υ.Τ. αιτήσεως • Πολιτιστικό Σύλλογο Πάργας «Κανάρης».

• Εφημερίδα «Η Πάργα» Συλλόγου Παργινών Αθήνας

Από τον Νίκο Χρ. Τσάκα

Έφυγε η Χαμογελαστή Κυρία

Η Μεγάλη μας φίλη Παναγιώτα Πριτσίνη-Γιοχάλα που έφυγε πρόσφατα από κοντά μας, γεννήθηκε στα Γιάννενα το 1913. Σπούδασε Νηπιαγωγός και τα περισσότερα χρόνια της διδασκαλίας της τα πρόσφερε στην περιοχή μας και εδώ παντρεύτηκε με τον ωραιότατο και ευγενέστατο νέο της εποχής αγαπητό μας φίλο Πάσχο Γιοχάλα, δημιουργώντας μία οικογένεια που ετίμησε την περιοχή μας με την ξεχωριστή παρουσία του ζεύγους αλλά και των παιδιών τους.

Απλή, καταδεχτική, πρόσχαρη και πάντα χαμογελαστή η Παναγιώτα, έδινε με την επαγγελματική, κοινωνική και οικογενειακή ζωή της υπόδειγμα συμπεριφοράς στην Πάργα και όλη την περιοχή, υποδειγματική σαν μητέρα, σύζυγος, στοργική και υπομονητική προς τους γονείς του Πάσχου, που σε βαθεία γεράματα άφησαν την τελευταία τους πνοή κάτω από τη στοργική ματιά της και ακούω ακόμη τις ευχές του μπάμπη-Γιάννη για τις περιποιήσεις της, την αγάπη και τη στοργή που τους έδενε.

Και πώς ήταν δυνατόν, με τέτοια αισθήματα, τέτοια διδασκαλία και τέτοιο φωτεινό παράδειγμα ζωής και συμπεριφοράς, να μην βγουν από αυτήν την οικογένεια τα ωραία παιδιά της Γιάννης και Τίτος, που τόση χαρά και ικανοποίηση μας δίνουν με τη συνεχή πρόοδο και τις διακρίσεις τους στον πνευματικό τομέα σε πανελλήνια κλίμακα, που τόσο τιμούν την Πάργα μας και όλη την περιοχή της.

Θεωρώ και τον εαυτό μου και όλους που συνάναστράφηκαν μαζί της ευτυχώς και την φέρνω στο νου μου έτσι όπως την ήξερα να προχωρεί με το γρήγορο, αεράτο, λεβέντικο περπάτημά της σκορπίζοντας γύρω απλόχερο το ζεστό χαμόγελό της προς γνωστούς και φίλους.

Οι σκέψεις και η καρδιά μας σε συντροφεύει στο τελευταίο σου ταξίδι, ευγενέστατη και χαμογελαστή μας Κυρία.

Η Γκέλω

Από το Νίκο Χρ. Τσάκα

Ο Μήτρο Ζέρης ο άντρας της Γκέλως, λίγοι παλιοί θα τους θυμούνται πια, ήταν μονόφθαλμος. Παντρεύτηκε τρεις φορές και τελευταία γυναίκα του ήταν η Γκέλω η Παραμυθιώτισσα, ούτε που ξέραμε το πατρικό της σόι, φίλη μας, φίλη όλων των Παργινών. Σκέτη Γκέλω, πασίγνωστη, ξενοδουλεύτρια πολύ αγαπητή, σε όλους μας.

Γυναικάς και μουρντάρης ο Μήτρος από τα νιάτα του, είχε χάσει το μάτι από τέτοιες δουλειές. Στην πλατεία, ανάμεσα από το ξενοδοχείο του Ζυγούρη και Βερβιτσιωταϊκά ήταν το λιουτροβιό του «Ντέσκα» που καταλάμβανε όλη αυτή τη μικρή πλατεία (τώρα Βασιλέως Γεωργίου).

Όπως σ' όλα τα λιουτροβιά της Πάργας, και ήταν πάρα πολλά, όταν η σοδειά ήταν στο φόρτε της και όταν ο δάκος φτερούγιζε κατά σύννεφα, μιλλιούνια, ο ελαιόκαρπος έπεφτε σωρηδόν, μαζεύονταν με τις χούφτες και σωριαζότανε στις «πηλωτές» ή καπάσσες ή και καταγής στα πλακερά κατώγια, αλατιζόταν σε στρώσεις και καρτερούσε σειρά για άλεσμα, οπότε το λάδι πήγαινε στους 15° βαθμούς οξύτητας και οι βάρδιες δούλευαν όλο το μερόνυχτο. Δεν πείραζε και πολύ η μεγάλη οξύτητα, γιατί η ενδοχώρα ήθελε το λάδι «καλό» ώστε με λίγη ποσότητα να το νοιώθει η κατσαρόλα. Δοκιμή στο καντήλι. Αν άναβε το λάδι ήταν καλό, αλλά έσβυνε μετά τους 15°. Τώρα βέβαια τα γούστα και η γεύση έχουν λεπτύνει.

Από χάραμα σε χάραμα η δουλειά, σε βάρδιες: αλώνισμα με το άλογο, στρώσιμο στις «σφυρίδες», πάτημα στη «βίδα», ζεμάτισμα, ξανά πίεση, «τάλαρος», μάζεμα με τη «σαπλαή», μεταφορά με τα ασκιά στα σπίτια και άδειασμα της «ζούτσας» στη «Μπάμπω» ή «Κλέφτρα» ή «Γρηά» που στο τέλος της χρονιάς έβγαζε του κόσμου το λάδι ανάλογα με τη δεξιοτεχνία του χειριστή της σαπλαής και την ελαστικότητα της συνειδήσεως του λιουτροβιάρη, ένας γερός κουμπάρας, παρόλο που το λάδι αυτό έκανε μόνο για σαπούνι.

Σε μια απ' αυτές τις βάρδιες δούλεψε στο Λιουτροβιό του Ντέσκα και ένας καλός νοικοκύρης με μια όμορφη αρχοντογυναίκα, καλή, τίμια και νοικοκυρά, που όσο κι αν πέρασαν τα χρόνια δεν μπορώ να την ονοματίσω. Αυτό δε σημαίνει ότι η ιστορία είναι ψεύτικη. Απόδειξη το βγαλμένο μάτι του Μήτρο, ο οποίος βλέποντας τον άντρα της να δουλεύει ένα βράδυ στη βάρδια του, βαρεία μεσάνυχτα, πήγε στο σπίτι του, χώθηκε από το παράθυρο και σύρθηκε σιγά-σιγά στο κρεβάτι, στη θέση του, όπου έκανε την πλαστοπροσωπία και τα επακόλουθα, χωρίς η μισοκοιμισμένη γυναίκα να καταλάβει τη διαφορά. Αυτό είναι βεβαιωμένο, όσο κι αν φαίνεται απίστευτο.

Σαν καλός νοικοκύρης ο Μήτρος, αφού έβγαλε τα μάτια του, πήγε στο λιουτροβιό για να πιάσει δουλειά και ο σύζυγος επιστρέφει στο σπίτι, όπου κατά διαβολική σύμπτωση του ήρθε και αυτουνού, κατά νόμιμη βέβαια απαίτηση και με κάθε δικαίωμα, να κάνει τα ίδια, οπότε η γυναίκα μισοκοιμι-

σμένη τον ρώτησε με απορία: «Πάλε μωρέ άντρα; Τι σουρθε; Μπριν από λίγο δεν έκανες αυτό και αυτό;».

Κάηκε ο δυστυχής και κατάλαβε τι και ποιός το έκανε. Το βούλωσε κι έσκασε, σταμάτησε τις «επιχειρήσεις» και αφού η γυναίκα αποκοιμήθηκε του θανατά, που λέει, παίρνει το ροβόλι και πάει για το λιουτροβιό. Σημαδεύει από την κλειδαρότρυπα, μπαμ, και δρόμο για το σπίτι. Αντί για το μελίγκι η σφαίρα έβγαλε το μάτι του Μήτρο, έτσι ένα φυσέκι το πλήρωσε με ένα μάτι. Πάλι καλά.

Η υπόθεση έγινε κουπάτη. Ούτε μπα, ούτε μπου. Λίγοι έμαθαν τι συνέβη κι αμφιβάλλω αν το έμαθε η παθούσα, αφού ο άντρας δεν αμφέβαλλε για την τιμιότητά της.

Αυτόν τον Μήτρο είχε πάρει η Γκέλω μας, που τον περιποιήθηκε πολύ, παρά αυτήν και τις άλλες κακοριζικίες που είχε, την πέρναγε και σαράντα χρόνια και αγάπησε πολύ την Πάργα μας, αλλά αφού κάποτε τίναξε τα πέταλα ο Μήτρος πάνω από 90 χρονών, ήρθε και η σειρά της Γκέλως να γεράσει. Η όμορφη και ξακουσμένη για τα νιάτα της Γκέλω ζάρωσε, όσο κι αν τα μάγουλά της ήταν τριανταφυλλένια μέχρι το τέλος και στα σπίτια που πήγαινε για δουλειά, ξέρανε οι νοικοκυρές και σκεπάζανε τους καθρέφτες με πετσέτες και σεντόνια, γιατί δεν ήθελε να βλέπει το πρόσωπό της πια.

Το κέφι της όμως δεν το έχανε, περνώντας από την αγορά γινότανε πανηγύρι από τα αστεία, τις έξυπνες απαντήσεις που έδινε και τα πειράγματα που έκανε πατώντας του καθεμιανού τον κάλο, έτσι που ξεσκίζονταν η αγορά στο γέλιο και το πέρασμά της ήταν μια ευχάριστη νότα, με τη στερεότυπη κατάληξη: «Στάχτη και μπαρούτι να γίνουν όλα, μόνη κακή καρδιά δεν έχουμε».

Και τα χρόνια πέρασαν ακόμη πιο πολύ και η Γκέλω μας η αγαπημένη αρρώστησε και δεν ξέρω πως βρέθηκε στο Νοσοκομείο του Χατζηκώστα στα Γιάννενα, για να αφήσει εκεί την τελευταία της πνοή.

Παιδιά δεν είχε. Τα ανήψια της, κανένας δεν τ'έξερε, ήρθαν μετά για να πουλήσουν το οικόπεδο με το παλιό της σπίτι και τα οικονόμησαν καλά.

Την τελευταία της νύχτα ακούγονταν οι τελευταίες επικλήσεις της. Φώναζε η καημένη με μακρόσυρτη φωνή μέχρι που έσβυσε «Πάργααααα μου». «Παιδιά μου Παργινάαααα». Δεν είχε τίποτε άλλο να ζητήσει η καημένη, την Πάργα της και τα Παργινά της τα παιδιά. Όλοι μας παιδιά της είμασταν.

Και οι σκληρές και άπονες νοσοκόμες, στους ανήσυχους ασθενείς που ρώταγαν τι συμβαίνει, απαντούσαν περιπαιχτικά: «Τίποτε, τίποτε: είναι μια που τηλεφωνάει στην Πάργα...».

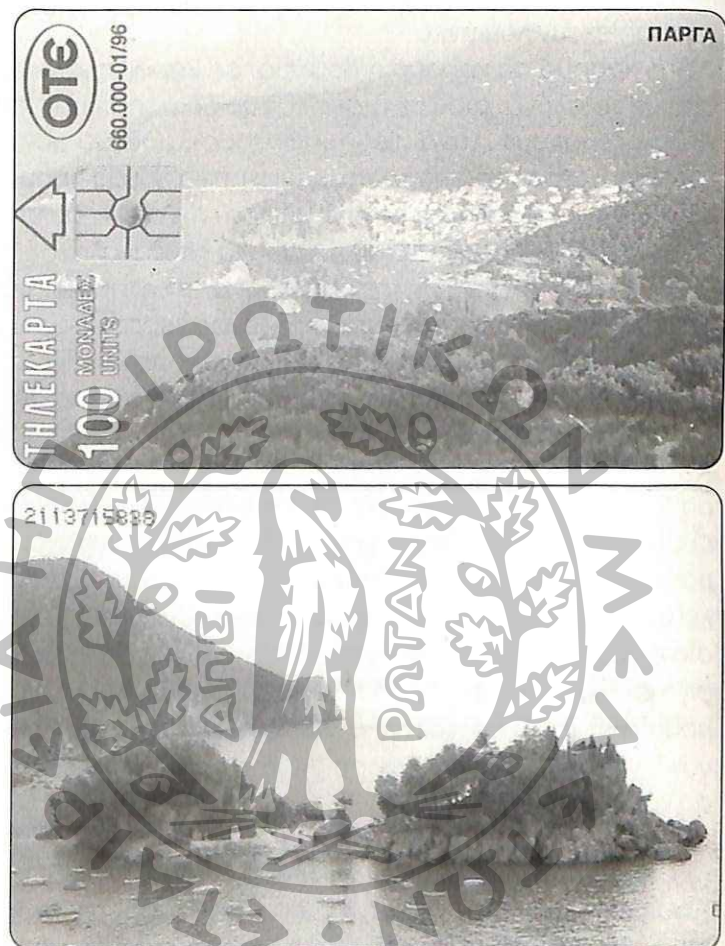
Έτσι έφυγε από τον κόσμο, μόνη σ' ένα παγερό νεκρικό θάλαμο του «Χατζηκώστα» η Γκέλω μας μαζί με ένα κομμάτι της καρδιάς μας.

Ποδοσφαιρική ομάδα Πάργας. Αγώνας: Πάργα-Παραμυθιά 1935, (Αρχείο Τρύφωνα Καραγιάννη).
Εμπρός ο Τερματοφύλακας Αργύρης Ζούλας. Από αριστερά προς τα δεξιά: Νίκος Αλεξιάδης, Πέτρος Γιούργας, Γρηγόρης Βουρεκάς, Πύρρος Τσιάκος, ;, Τρύφων Καραγιάννης, Καίσαρης Δημουλίστας, Δημοσθένης Δεσύλας, Σίμος Ευθυμιάδης, Σπύρος Φώτου.

Το «Νησί του Παππού» και «της Γιαγιάς», κάθε τρυπούλα και κάβουρας. Στο βάθος η «Γράβα» όπου η «Αγίοπλακα» με τη θλιβερή ιστορία της, η «Χορταρένια» και τόσα άλλα, όλα τώρα κάτω από τα μπάζα του λιμανιού. Το «Σαπούνι» διακρίνεται ασηριδερό, κολλημένο σαν πάτουλα στα πλευρά του Κάστρου. Ψηλά από τα βρεχάμενα, φαίνεται ότι θα αντέξει στο χρόνο.
(Αρχείο Νίκου Τσάκα)

ΤΗΛΕΚΑΡΤΑ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ ΠΑΡΓΑ